

van hulle „with compliments” geteken was. Intussen is ek deur die *Rand Daily Mail* uitgenooi om self ’n artikel oor die saak te skryf. Ek het op 2 Julie aan prof. van Jaarsveld geskryf en hom in kennis gestel oor die inhoud van die beoogde artikel. In die artikel het ek die voorstel gemaak— wat ek wel al twee jaar gelede sonder sukses gemaak het — dat ons in Suid-Afrika ’n onafhanklike hersieningskomitee i.v.m. geskiedenisboeke moet saamstel, netsoos bv. in die Nordiese lande en in baie ander dele van die wêreld gedoen is. In my brief het ek hom uitgenooi — drie weke voor die artikel op 24 Julie verskyn het — om die voortou te neem vir die saamstel van so ’n komitee.

Ongelukkig het hy die kritiek op sy boeke as so ernstig en grotendeels ongeregtig beskou, dat hy nie daarop geantwoord het totdat die *Historia*-artikel al in druk was nie, en toe het hy gesê dat my vooroordele van so ’n aard is dat samewerking nie moontlik is nie.

Omdat ek altyd geglo het dat samewerking met prof. van Jaarsveld op hierdie gebied moontlik is, het ek daarna ’n vriendelike samespreking met hom gehad en ons verstaan mekaar nou baie beter. Ek verstaan duidelik dat ons die saak van twee kante bekyk. Hy van dié van ’n skrywer wat sy bes doen om ’n boek so goed moontlik te maak en wysigings eers in ’n volgende uitgawe aan te bring, ek van die standpunt van die onderwyser wat ondersoek wat in die kinders se hande gegee word, wat wel dankbaar is oor komende wysigings, maar wat ook bewus is van die feit dat die meeste skole die handboeke ’n hele aantal jare gebruik voor daar nuwes aangekoop word.

Dit was dan ook die rede waarom ek die aanhaling oor die „morsige ghetto’s” in my (eerste) lesing oor die onderwerp gemaak het: die uitgawe waarin die uitdrukking verwyder is, het toe nog nie verskyn nie. Omdat ek geweet het dat dit verwyder sal word het ek die *Sunday Times* gevra om dié voorbeeld nie te gebruik nie — en hulle het dit ook nie gedoen nie.

IV

Ek het nooit beweer dat alle vooroordele bewus is nie. Maar ek weet ook dat daar mense is wat die geskiedenis as die handlanger van teenswoordige strydvrage eensydig wil gebruik. Ek het nooit geglo dat prof. van Jaarsveld een van hulle is nie en dit ook nooit van hom óf gesê óf geskryf nie. As dit moontlik was om dit uit iets wat ek gesê of geskryf het af te lei, spyt dit my innig. Aangesien sulke misbruike van die verlede ook deur die Staatspresident in sy Krugerdag-toespraak afgekeur is, mag ek miskien die hoop koester dat dit moontlik sal wees om in die toekoms met prof. van Jaarsveld en ander mense wat in hierdie onderwerp belangstel, vrugbaar en vriendelik saam te werk.

F. E. Auerbach.

REPLIEK

Op versoek van mnr. Auerbach het ek hom in Pretoria te woord gestaan. Ek het hom daarop gewys dat sy kritiek op my *Illustrated History for the High School Std. IX & X* in *The Transvaal Educational News* van Augustus 1962, p. 15, bevestig wat ek beweer het op p. 150 van my *Historia*-artikel

i.v.m. 'n sekere tendensie in sy lesings en artikels. Mnr. Auerbach behandel daarin eers mnr. Boyce se *A History for South African Schools* (Std. IX & X) en bevind: „Mr. Boyce has succeeded in writing objectively, presenting both sides, and giving a balanced account of events that still arouse passions. Students using the book . . . will obtain a historical view that will be almost free of emotion and prejudice”. Hy waarsku die onderwysers dan dat die weglating van sekere aspekte van die leerplan uit mnr. Boyce se boek „will merely result in schools turning to other, and possibly more prejudiced sources”.

Onmiddellik hierna bespreek mnr. Auerbach dan my en prof. van Wyk se boek, *History for Senior Certificate* en stel dan: „If there are, . . . many places in which the interpretation of events will be considered one-sided by English-speaking South Africans who teach history, this is merely an indication of “the gulf between”. “Our” side may be forgiven for being a little cool towards a book which, after the establishment of the Republic, while retaining the full date of the Peace of Vereeniging, changes the sentence „Op 31 Mei 1910 het die Unie van Suid-Afrika tot stand gekom” (in the pre-Republic edition) to “In May 1910 the Union of South Africa came into being”. Nou vra ek my af: waarom 'n bose motief agter die weglating van 'n nommer wat *per abuis* geskied het? (Ek aanvaar volle verantwoordelikheid daarvoor). Ek is nie twintig jaar gelede dood nie, maar lewe en weet dat ek *nie* so 'n motief gehad het as wat mnr. Auerbach aan my wil toedig nie. En per slot van rekening: Wat is die verskil tussen die twee datums? Maar ek sal sorg dat dit met die volgende uitgawe in die Engelse boek verskyn presies soos in die Afrikaanse.

Dan gaan mnr. Auerbach voort: „Paragraph 209 on “The War Opposition”, in its second sub-paragraph, fails to distinguish between those who advocated neutrality and those who practised sabotage, and thus must perforce antagonise all those South Africans of both language groups who supported our country's war effort”. Ek kwoteer die betrokke paragraaf en vra my af: sal dit „perforce antagonise”? Hier volg dit: „Further resistance (in die vorige subparagraaf is reeds na die oorlogsopposisie verwys) to the war effort which was energetically carried on by General Smuts, came from the *Ossewa-Brandwag*. Originally this was a cultural organisation dating from the days of the centenary. When this organisation entered the political arena, it was condemned by Dr. Malan in 1941 as being undemocratic, and after a couple of years it had disappeared from the scene. Opposition also came from Mr. Oswald Pirow's *New Order* group. Throughout the war, Afrikanerdom was divided into various camps”.

In die volgende paragraaf word weer op 'n simpatie van die boek met die Nazi's gesinspeel: „On the general history “front”, few on our side — or in the West generally — would agree to represent the Spanish War as “the struggle between Conservative and Communistic-Socialistic elements”, preferring Boyce's “battleground between totalitarianism and democracy”. Auerbach eindig met: “Some teachers have expressed the view that the style of the book is at times more suited to Junior classes . . . for a view of history as we see it, the use of other works is essential.”

Mnr. Auerbach het my meegedeel dat hy nie 'n studie van die geskiedenis gemaak het nie: hy is ook nie geskiedenisonderwyser nie, maar doseer Engels op skool.

F. A. van Jaarsveld.

THE CRITICISM OF SCHOOL HISTORY BOOKS

A great deal of prominence has been given in recent months to the subject of bias in South African history textbooks. Although the authors of these books, and I include myself, may chafe at the unwanted publicity given to the allegations of bias, the teaching of history in our schools may benefit, provided that the critics approach their subject in a constructive manner and without arousing unnecessary antagonism, and provided the authors give heed to the criticism. Unfortunately the recent criticisms of history books have aroused bitter feelings of a personal nature, and this makes clear reasoning on contentious subjects even more impossible.

Fairness should be the keynote of all such criticism. Unfortunately some of our critics in pleading for an unbiased approach to history reveal that they too have very strong leanings. As Professor van Jaarsveld has pointed out in recent articles it is difficult for the writer of history, and I may add for critics too, to escape from certain forms of subjectivity in their interpretation of historical events. I have also sensed that critics, in quest of examples of bias to support their arguments, tend to single out words, phrases, sentences and paragraphs, giving an interpretation which they assume was the one intended by the author. Criticisms would be fairer and have greater value if the impressions created by a whole chapter, even the entire book, were taken into account when passing judgment. I suspect that many of our critics, and especially those who presume to review history books without the necessary experience, read only those sections of the books where they are certain to find controversial matter.

Certain of my publications have recently been criticised by Professor van Jaarsveld in *Historia* (September 1962) and by Mrs. E. H. Lewin in *Symposium* (1962). It is not the intention of this article to reply to all the criticisms of these two writers: space makes this impossible, and in any case I consider many of the criticisms valid, and I intend making several changes when the new editions of the books are prepared. There are several points, however, which I consider it necessary to discuss.

From my accounts of the frontier wars and the position of the Hottentots in the Cape Colony Mrs. Lewin draws the conclusion that I regard all humanitarians and missionaries as unpractical visionaries and that I interpret South African history from the point of view of the colonists. Yet in the chapters discussing the origin and aims of humanitarianism, as revealed by the missionary movement, I consider that I have been most sympathetic to this movement. Indeed Professor van Jaarsveld claims that my sympathies obviously lie with the missionaries. „Uit voorgaande is dit duidelik dat Boyce as Engelssprekende skryf en die tradisionele Engelse en sendelingvisie op die oorsake (van die Groot Trek) weergee en dat sy simpatie by die